

Особливості роботи з обдарованими учнями

“З народженням кожної людини в світ вноситься щось нове, чого ще не було, щось первозданне і неповторне. Обов’язок кожного – знати і не забувати, що він у світі єдиний у своїй якості що ще ніколи не з’являвся хтось такий, як він, адже якби вже був такий, як він, то не було б необхідності в ньому самому”.

Мартін Бубер

Обдарованість дитини... Що це таке? Можливо це своєрідна іскра Божа, яку треба відшукати в її душі і допомогти не тільки не згаснути, а спалахнути полум’ям. Здібні, талановиті люди в будь-якому суспільстві є його “локомотивом”. Саме їхніми інтелектуальними зусиллями забезпечується прогрес суспільства, плодами якого користуються всі. Тому кожен педагог часто запитує себе: “Як знайти та визначити обдарованість?”. Адже через свою зайнятість, брак інформації, методичної підтримки він обмежений у виборі інструментарію, який допоміг би дати відповідь на це запитання. Визначення обдарованості надзвичайно важливе – від цього залежить кого й на підставі яких критеріїв ми відбиратимемо чи за якими програмами і як навчатимемо. Від розуміння суті обдарованості прямо залежить, на які особливості своїх учнів педагог звертатиме увагу.

Завдання ліцею — підтримати учня і розвинути його здібності, підготувати ґрунт для того, щоб ці здібності було реалізовано. Виявлення обдарованих дітей повинно починатися вже в початковій школі на основі спостереження, вивчення психологічних особливостей, мовлення, пам’яті, логічного мислення.

Якими є обдаровані діти?

- Мають вищі порівняно з більшістю учнів інтелектуальні здібності, потяг до навчання, творчі можливості.
- Мають активну пізнавальну потребу, що домінує.
- Відчувають радість від здобуття знань, розумової праці.

Категорії обдарованих дітей.

1. Діти з незвичайно високим загальним рівнем розумового розвитку (такі діти найчастіше зустрічаються в дошкільному й молодшому шкільному віці).
2. Діти з ознаками спеціальної розумової обдарованості — у певній галузі науки (підлітковий вік).
3. Учні, які не досягають через якісь причини успіхів у навчанні, але мають яскраву пізнавальну активність, оригінальність психічного складу, неабиякі розумові резерви (частіше зустрічаються в старшому шкільному віці).

У навчальній діяльності робота з обдарованими учнями ґрунтується на диференційованому підході, що сприяє розширенню й поглибленню освітнього простору предмета.

Мета роботи з обдарованими дітьми - виявлення таких дітей та створення умов для їх оптимального розвитку.

Завдання роботи з обдарованими дітьми:

- Розвиток цілісної картини світу в уявленнях дитини.
- Розвиток творчого критичного й абстрактно-логічного мислення, здатностей розв’язувати проблеми.
- Розвиток здатності самостійно навчатися та здійснювати дослідницьку роботу.
- Розвиток здатностей до самопізнання й саморозуміння, формування позитивної «Я-концепції».

Принципи, за якими будується робота з обдарованими дітьми.

- Орієнтація на змагання, актуалізація лідерських можливостей учнів.
- Орієнтація на потреби дитини.
- Максимальне розширення кола інтересів.
- Домінування розвивальних можливостей над інформаційною насиченістю.
- Ускладнення змісту навчальної діяльності.

Яким повинен бути викладач у роботі з обдарованими дітьми?

- Талановитим, здатним до експериментальної й творчої діяльності.
- Професійно грамотним.
- Інтелігентним, моральним і ерудованим.
- Володіти сучасними педагогічними технологіями.
- Мати позитивну «Я-концепцію», бути цілеспрямованим, наполегливим, емоційно стабільним.
- Умілим організатором навчально-виховного процесу, психологом.

Що повинен уміти викладач у роботі з обдарованими учнями?

- Збагачувати навчальні програми, тобто оновлювати й розширювати зміст навчання.
- Працювати диференційовано, здійснювати індивідуальний підхід і консультувати учнів.
- Стимулювати пізнавальні здібності учнів.
- Приймати зважені психолого-педагогічні рішення.
- Аналізувати навчально-виховну діяльність — свою та групи.
- Добирати й готувати матеріал для колективних творчих справ.

Завдання педагогів полягає у тому, щоб створити умови, з яких будь-яка дитина могла б просуватися шляхом власної досконалості, уміла мислити самостійно, нестандартно.

Цей шлях називається самовдосконаленням дитини в умовах освітнього процесу».

Обдарованість — це система, що розвивається протягом життя, визначає можливість досягнення людиною вищих (незвичайних, неабияких) результатів в одному або декількох видах діяльності порівняно з іншими людьми.

Обдарована дитина — це дитина, яка має яскраві й очевидні, іноді видатні досягнення (або внутрішні передумови таких досягнень) у тому або іншому виді діяльності.

Напрямки роботи викладачів з обдарованими учнями?

1. На уроках — індивідуальна диференційована робота.
2. Гурткова робота із предмета.
3. Позакласні заходи у межах предметних тижнів.
4. Предметні заходи у класі із запрошенням батьків.
5. Участь в олімпіадах різного рівня.
7. Участь у творчих конкурсах різного рівня.
8. Виховні заходи — особлива форма роботи з обдарованими дітьми, скільки в них діти мають можливість не тільки реалізувати акторські здібності, безпосередньо беручи участь у виставах, але й виявити творчі навички, розробляючи сценарії постановок, розвинути схильність до художнього читання й літературної творчості, виявити ерудицію й дослідницькі навички у вікторинах і наукових диспутах. Така робота сприяє підвищенню мотивації обдарованих дітей до співробітництва з педагогами й копіткій роботі із самовдосконалення.

Етапи роботи з обдарованими учнями:

1. Підготовчий

- Виявлення обдарованих учнів;
- Складання діагностичних карт;
- Розроблення нормативних документів, робочих програм роботи з обдарованими учнями.

2. Основний (практичний)

- Упровадження інтерактивних методів навчання (проблемно-дослідницьких, проектних, модульних), що розвивають в учнів творче й дослідницьке мислення.
- Активна участь в інтелектуальних і творчих конкурсах різних рівнів.

3. Узагальнення

- Аналіз досягнутих результатів.
- Співвідношення результатів реалізації програми з поставленими метою й завданнями.
- Визначення перспектив і шляхів подальшої роботи з обдарованими учнями.

Форми роботи викладача - предметника з обдарованими дітьми

1. Розв'язання нестандартних завдань на уроках і в позаурочний час.
2. Індивідуальна й диференційована робота.
3. Ділові гри, інтерактивні методи навчання.
4. Участь у конкурсах різних рівнів.
5. Участь у предметних олімпіадах різних рівнів.

Розвиток обдарованості учнів залежить від професійного рівня педагогів та використання креативних методів навчання. У практиці педагогічної діяльності слід використовувати нові технології навчання, які сприятимуть розвитку інтелектуальної, творчої, предметної або лідерської обдарованості.

Критерії, за якими можна визначити обдарованість дитини

Обдарованими можна вважати дітей, якщо вони:

- часто "перескакують" через послідовні етапи свого розвитку;
- у них чудова пам'ять, яка базується на ранньому мовленні; рано починають класифікувати і категорувати інформацію, що надходить до них;
- із задоволенням віддаються колекціонуванню. При цьому їхня мета не приведення колекції в ідеальний і досить постійний порядок, а реорганізація, систематизація її на нових підстановах;
- мають великий словниковий запас, із задоволенням читають словники та енциклопедії, придумують нові слова і поняття;
- можуть займатися кількома справами відразу, наприклад, стежити за двома чи більше подіями, що відбуваються навколо них;
- дуже допитливі, активно досліджують навколишній світ і не терплять будь-яких обмежень своїх досліджень;
- у ранньому віці здатні простежувати причинно-наслідкові зв'язки, робити правильні висновки;
- можуть тривалий час концентрувати свою увагу на одній справі, вони буквально "занурюються" в своє заняття, якщо воно їм цікаве;
- мають сильно розвинуте почуття гумору;
- постійно намагаються вирішувати проблеми, які їм поки що не під силу;
- визначаються різноманітністю інтересів, що породжує схильність починати кілька справ одночасно;
- часто роздратовують ровесників звичкою поправляти інших і вважають себе такими, що завжди мають рацію;
- їм бракує емоціонального балансу, вони часто нетерпеливі та поривчасті;

Проблеми обдарованих дітей

1. Неприязнь до школи часто з'являється тому, що навчальна програма нудна і нецікава для обдарованої дитини.
2. Обдарованим дітям подобаються складні ігри і нецікаві ті, якими захоплюються їхні ровесники, внаслідок чого дитина опиняється в ізоляції.
3. Заглиблення у філософські проблеми: для обдарованих дітей є характерним замислюватися над такими явищами, як смерть, потойбічне життя, релігійні вірування набагато частіше, ніж для інших дітей.
4. Невідповідність між фізичним, інтелектуальним та соціальним розвитком - обдаровані діти частіше віддають перевагу спілкуванню з дітьми старшого віку. Через це їм важко бути лідерами - вони поступаються фізичним розвитком.
5. Прагнення до досконалості - для обдарованих дітей характерна внутрішня потреба досконалості, вони не заспокоюються, доки не досягнуть бажаного.
6. Почуття незадоволеності - вони критично ставляться до своїх досягнень, мають низьку самооцінку.
7. Нереальні завдання, які вони часто ставлять перед собою, не маючи змоги виконати їх.
8. Надмірна чутливість, вразливість, нетерплячість.
9. Потреба в уважному ставленні дорослих.
10. Зневага у ставленні до дітей, які стоять нижче від них в інтелектуальному розвитку.

Тест

На визначення сформованості творчих здібностей

Для визначення рівня сформованості творчих здібностей потрібно уважно прочитати наведені нижче пункти і проти кожного з них поставити слово "так", якщо твердження збігається з думкою про себе, або "ні", якщо не збігається.

№ п/п	Твердження	Так	Ні
1.	Як правило, я легко пристосовуюсь до людей, ідей і умов		
2.	Мені подобається розв'язувати типові, стандартні задачі		
3.	Мені здається, що я з більшим бажанням створював би чи конструював нове, ніж поліпшував чи удосконалював старе		
4.	У більшості випадків я дію самостійно, без допомоги та підказок друзів чи старших		
5.	Звичайно я обачливий, коли маю справу з колективом		
6.	Ніколи не намагаюся змінити взаємостосунки з товаришами		
7.	Нерідко я стримувався від висування ідей, пропозицій, хоча мав їх		
8.	Мені часто вдається знайти нестандартні, оригінальні розв'язки задач		
9.	Мені подобається, коли відбувається швидка зміна різних видів діяльності		
10.	Для мене характерне прагнення реалізувати одночасно кілька ідей, вирішувати разом кілька проблем		
11.	Нерідко я вступаю в суперечку з ровесниками або старшими		
12.	Як правило, я легко згоджуюсь і підкоряюсь колективній думці		
13.	У мене часто виникають оригінальні ідеї		
14.	Мені подобається виконувати роботу за розробленим планом, схемою, інструкцією		
15.	Я завжди охоче поширюю, пропагую нові ідеї		
16.	Я буду виконувати роботу по-новому, хоча знаю, що мене можуть не зрозуміти товариші, старші		
17.	Я звичайно працюю без суттєвих змін, відхилень від рекомендацій, що дають учителі, батьки		
18.	Мені нерідко доводилось виправдовувати свої дії інструкціями, правилами, рекомендаціями, авторитетами		
19.	Мені подобається виконувати завдання дослідницького характеру		
20.	Я завжди відстоюю свою точку зору		

Інструкція з обробки даних анкетування:

номери запитань анкети записуються у вигляді двох стовпчиків

У першому стовпчику за кожну відповідь "так" ставиться два бали, у другому 2 бали ставляться за відповідь "ні". Результати додаються. Ступінь сформованості творчих здібностей визначається так:

3	1	11	12
5	2	13	14
8	4	15	17
9	6	16	18
10	7	19	20

Якщо набрано:

40 - 32 балів рівень дуже високий,

32 – 26 рівень високий,

26 -12 рівень середній,

2 - 6 рівень низький,

6 - 0 рівень дуже низький.

Принципи педагогічної творчості вчителя

Принцип суб'єктивності навчання і виховання передбачає визнання слухача як суб'єкта педагогічної взаємодії, використання вчителем у процесі навчання і виховання переважно діалогічних форм комунікативної взаємодії із слухачем.

Принцип діагностики передбачає побудову і корекцію навчально-виховного процесу на основі психолого-педагогічних діагностичних досліджень, а саме: оцінювання рівних розвитку творчих можливостей дітей і дитячих колективів, з якими педагог вступає у взаємодію.

Принцип оптимальності. Оптимальною творчою педагогічною взаємодією педагога і вихованця вважаємо таку, яка забезпечує не тільки успішне засвоєння знань, умінь, навичок, а й позитивну динаміку розвитку творчих можливостей дітей в конкретних умовах педагогічної праці педагога.

Принцип оптимальності передбачає роботу педагога з відбору таких дидактичних засобів, які відповідають рівню розвитку творчих можливостей більшості дітей, враховують рівень розвитку творчих можливостей меншості, а тому сприяють розвитку творчих можливостей.

Принцип взаємозалежності відображає взаємозумовленість творчого особистісного розвитку суб'єктів взаємодії системи "педагог-вихованець"; відбиває взаємозалежність і взаємозумовленість творчої педагогічної праці вчителя і творчої навчальної діяльності дітей.

Принцип фасілітації передбачає розуміння формування творчої особистості вихованця у навчально-виховному процесі як процес полегшення, сприяння творчій навчальній діяльності дитини, стимулювання його творчої активності. Це пов'язане з необхідністю створення на занятті, в позаурочній діяльності слухачів творчої атмосфери (співдружності, співтворчості, співробітництва), яка б сприяла розвитку мотивів творчої діяльності, надихала вихованців на творчість.

Принцип креативності відображає необхідність виявлення можливостей змісту навчального матеріалу для посилення його орієнтації на формування творчої особистості дитини. При плануванні та організації взаємодії педагога і вихованця в процесі навчання зміст навчального матеріалу повинен максимально використовуватися для розвитку мотивів, характерологічних особливостей, творчих умінь і психологічних процесів, які мають провідне значення для творчої діяльності, і забезпечувати насамперед розвиток дивергентного мислення, умінь генерувати нові ідеї, знаходити нетрадиційні шляхи вирішення проблемних завдань. Реалізації принципу в практичній діяльності сприяє аналіз змісту навчального матеріалу з метою його креативного посилення, застосування навчальних і навчально-творчих задач, методів і прийомів стимулювання творчої активності учнів, використання завдань психологічної діагностики для розвитку творчих якостей особистості.

Принцип доповнення передбачає посилення розвитку творчих можливостей дітей за рахунок реалізації додаткового змісту в організаційних формах навчально-пізнавальної діяльності. У практичній діяльності реалізація принципу означає введення таких додаткових курсів, які б компенсували прогалини в розвитку творчих умінь і психічних процесів, що сприяють успішній творчій діяльності людини і на розвиток яких об'єктивно не вистачає часу в процесі виконання державного компонента навчального плану.

Принцип варіантності виражає необхідність подолання одноманітності змісту, форм, методів навчання. Для ефективності взаємодії у системі "педагог-вихованець" принцип варіантності має регулятивне значення, визначає мету та стратегію проектування педагогічної взаємодії.

Принцип самоорганізації відображає особливості управління процесом формування творчої особистості дитини, які зумовлені особливостями управління нелінійними системами та орієнтують педагога на внутрішній вплив, на узгодження розвитку вихованця з власними тенденціями розвитку, а також на необхідність "збуджувати" та ініціювати творчу активність, при цьому управління повинно бути непомітним, мінімальним у своєму зовнішньому впливі й здійснюватися опосередкованими методами. Саме в цьому разі можна говорити не про управління, а про процеси самоуправління.

Творчі методи, які сприяють ефективній роботі з обдарованими учнями

- Поважне ставлення до бажання учнів працювати самостійно.
- Вміння утримуватись у процесі творчої діяльності.
- Надання дитині свободи вибору сфери застосування своїх здібностей.
- Індивідуальне застосування навчальної програми з урахуванням особливостей учня.
- Заохочення роботи над проектами, запропонованими самими учнями.
- Уникнення будь-якого тиску на дітей, створення доброзичливої атмосфери.
- Схвалення результатів діяльності дітей в одній галузі з метою пробудити в них бажання випробувати себе в інших галузях діяльності.
- Наголошення на позитивному значенні індивідуальних здібностей.
- Надання авторитетної допомоги дітям, які мають відмінні від інших погляди і, у зв'язку з цим, зазнають тиску з боку однолітків.
- Вилучення максимальної користі з хобі, конкретних захоплень та індивідуальних нахилів дітей.
- Толерантне ставлення до можливого безладдя.
- Сприяння зацікавленості у спільній діяльності.
- Переконавання учнів у тому, що вчитель є однодумцем, а не ворогом.

Поради педагогічному працівнику

1. Викладач не повинен вихвалити кращого учня. Не потрібно вирізняти обдаровану дитину за індивідуальні успіхи, краще заохотити спільні заняття з іншими дітьми.

2. Викладачеві не варто приділяти багато уваги навчанню з елементами змагання. Обдарована дитина частіше від інших ставатиме переможцем, що може викликати неприязнь до неї інших учнів.

3. Викладач не повинен робити з обдарованої дитини "вундеркінда". Недоречне акцентування на її винятковості породжує роздратованість, ревності друзів, однокласників. Інша крайність - зловмисне прилюдне приниження унікальних здібностей - звичайно, неприпустима.

4. Викладачеві необхідно пам'ятати, що в більшості випадків обдаровані діти погано сприймають суворо регламентовані заняття, що повторюються.

Як розвивати творчі здібності обдарованих дітей

1. Підхоплюй думки учнів і оцінюй їх зразу, підкреслюючи їх оригінальність, важливість тощо.
2. Підкреслюй інтерес дітей до нового.
3. Заохочуй оперування предметами, матеріалами, ідеями. Дитина практично вирішує дослідницькі завдання.
4. Вчи дітей систематичній самооцінці кожної думки. Ніколи не відкидай її.
5. Виробляй у дітей терпиме ставлення до нових понять, думок.
6. Не вимагай запам'ятовування схем, таблиць, формул, одностороннього рішення, де є багатоваріативні способи.
7. Культивувай творчу атмосферу - учні повинні знати, що творчі пропозиції, думки клас зустрічає з визнанням, приймає їх, використовує.
8. Вчи дітей цінувати власні та чужі думки. Важливо фіксувати їх в блокноті.
9. Іноді ровесники ставляться до здібних дітей агресивно, це необхідно попередити. Найкращим засобом є пояснення здібному, що це характерно, і розвивати у нього терпимість і впевненість.
10. Пропонуй цікаві факти, випадки, технічні та наукові ідеї.
11. Розсіюй страх у талановитих дітей.
12. Стимулюй і підтримуй ініціативу учнів, самостійність. Підкидай проекти, які можуть захоплювати.
13. Створюй проблемні ситуації, що вимагають альтернативи, прогнозування, уяви.
14. Створюй періоди творчої активності, адже багатого геніальних рішень з'являється в такий момент.
15. Допмагай оволодівати технічними засобами для записів.
16. Розвивай критичне сприйняття дійсності.

17. Вчи доводити починання до логічного завершення.
18. Впливай особистим прикладом.
19. Під час занять чітко контролюй досягнуті результати та давай завдання підвищеної складності, створюй ситуації самоаналізу, самооцінки, самопізнання.
20. Залучай до роботи з розробки та впровадження власних творчих задумів та ініціатив, створюй ситуації вільного вибору і відповідальності за обране рішення.
21. Використовуй творчу діяльність вихованців при проведенні різних видів масових заходів, відкритих та семінарських занять, свят.
22. Під час опрацювання програмового матеріалу залучай до творчої пошукової роботи з використанням випереджувальних завдань, створюй розвиваючі ситуації.
23. Активно залучай до участі в районних, обласних, Всеукраїнських конкурсах, змаганнях, виставках.
24. Відзначавай досягнення вихованців, підтримуй та стимулюй активність, ініціативу, пошук.
25. Пам'ятай, що учень "...це не посудина, яку потрібно наповнити, а факел, який треба запалити" (К.Д.Ушинський).

Якості, якими має володіти вчитель для роботи з обдарованими дітьми

1. Бути доброзичливим і чуйним.
2. Розбиратися в особливостях психології обдарованих дітей, відчувати їхні потреби та інтереси.
3. Мати високий рівень інтелектуального розвитку.
4. Мати широке коло інтересів.
5. Бути готовим до виконання різноманітних обов'язків, пов'язаних із навчанням обдарованих дітей.
6. Мати педагогічну і спеціальну освіту.
7. Володіти почуттям гумору.
8. Мати живий та активний характер.
9. Виявляти гнучкість, бути готовим до перегляду своїх поглядів і до постійного самовдосконалення.
10. Мати творчий, можливо, нетрадиційний особистий світогляд.
11. Бути цілеспрямованим і наполегливим.
12. Володіти емоційною стабільністю.
13. Уміти переконувати.
14. Мати схильність до самоаналізу.

Поради психолога батькам, у вихованні обдарованої дитини

1. Відповідайте на всі запитання своєї дитини якомога терпляче і чесно. Серйозні запитання - сприймайте серйозно.
2. Не сваріть дитину за безладдя у кімнаті чи на письмовому столі, якщо це пов'язане з творчим заняттям і робота ще не закінчена.
3. Виділіть дитині кімнату чи спеціальний куточок винятково для самостійних творчих занять.
4. Показуйте дитині, що любите її такою, якою вона є, а не за її досягнення.
5. Допомогайте дитині будувати її плани і приймати рішення.
6. Показуйте дитині цікаві місця.
7. Допомогайте дитині поліпшувати результати її роботи.
8. Допомогайте дитині нормально спілкуватися з дітьми і з радістю зустрічайте їх у себе в оселі.
9. Ніколи не кажіть дитині, що вона гірша від інших дітей.
10. Не карайте ніколи дитину приниженням.
11. Купляйте дитині книги за її інтересом.
12. Привчайте дитину самостійно мислити.
13. Регулярно читайте дитині.
14. Привчайте дитину до читання з дитинства.
15. Пробуджуйте фантазію і уяву дитини.
16. Уважно ставтеся до потреб дитини.
17. Знаходьте час, щоб щодня побути з дитиною наодинці.
18. Дозволяйте брати участь дитині у плануванні сімейного бюджету.
19. Ніколи не сваріть дитину за невміння і помилки.

20. Хваліть дитину за навчальну ініціативу.
21. Вчіть дитину вільно спілкуватися із дорослими.
22. Дозволяйте дитині гратися з усяким мотлохом.
23. Спонукайте дитину вчитися вирішувати проблеми самостійно.
24. У заняттях дитини я знаходжу гідне похвали.
25. У вас не повинно бути тем, які ви не обговорюєте з дитиною.
26. Допмагайте бути дитині особистістю.
27. Допмагайте дитині знаходити телепрограми.
28. Розвивайте у дитині позитивне сприйняття її здібностей.
29. Ніколи не відмахуйтеся від невдач дитини.
30. Заохочуйте в дитині максимальну незалежність від дорослих.
31. Вірте в здоровий глузд дитини і довіряйте їй.

Рекомендації батькам щодо розвитку творчих можливостей дитини

1. Визначайте раніше не визнані або не використані можливості дитини.
2. Підтримуйте бажання дитини працювати самостійно.
3. Не втручайтесь в процес творчої діяльності сина або дочки.
4. Давайте дитині свободу вибору методів досягнення мети.
5. Створюйте умови для конкретного втілення творчих ідей дитини.
6. Заохочуйте дитину до роботи у груповому творчому процесі.
7. Заохочуйте до роботи над проектами, запропонованими самою дитиною.
8. Не тисніть на дитину, створюйте вільну, невимушену атмосферу.
9. Схвалюйте результати діяльності сина чи доньки у якійсь одній галузі, з метою спонукати бажання випробувати себе в інших видах діяльності.
10. Підкреслюйте позитивне значення індивідуальних особливостей вашої дитини.
11. Шануйте потенційні можливості дитини, якщо вона в чому-небудь відстає.
12. Демонструйте свій ентузіазм у якійсь діяльності.
13. Підтримуйте своїм авторитетом дитину, що висловлює відмінну від інших думку й у зв'язку з цим відчуває тиск з боку своїх однолітків.
14. Допмагайте дитині знаходити у її фантазіях зв'язок із реальним світом.
15. Одержуйте максимальну користь від її хобі, конкретних захоплень і індивідуальних схильностей.
16. Виявляйте терпиме ставлення (хоча б тимчасово) до можливого безладдя у зв'язку з творчою роботою дитини.
17. Заохочуйте максимальне залучення дитини до спільної творчої роботи із старшими.
18. Постійно переконуйте дитину, що ви для неї є однопумцем, а не опонентом.

Основні напрямки виховання обдарованих дітей

1. Формування особистості. Виховання творчої особистості, здатної до діяльності в новій економічній ситуації, розвиток її обдарувань, талантів.
2. Розвиток інтелекту. Розвиток пам'яті, мислення, спостережливості, уяви, уважності. Продовження розумової діяльності за межами заданої ситуації.
3. Розвиток творчості. Здатність продукувати нові ідеї, гіпотези, знаходити нетрадиційні способи вирішення проблемних задач, виявляти при цьому оригінальність, винахідливість.
4. Виховання духовності, загальнолюдської моралі. Ідеї добра, правди, краси, справедливості, совісті, людської гідності, патріотизму, любові, інших доброчинностей.